

Sygn. akt I ACa 132/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lipca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SA Hanna Muras

Sędziowie: SA Jacek Sadowski

SA Robert Obrębski (spr.)

Protokolant: asystent sędziego Agnieszka Gozdalska

po rozpoznaniu w dniu 4 lipca 2013 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy z powództwa M. M., A. J., H. R.

przeciwko Skarbowi Państwa - Ministrowi Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 24 września 2012 r., sygn. akt II C 429/11

- 1. prostuje oczywistą niedokładność w punktach I (pierwszym), IV (czwartym), V (piątym) i VI (szóstym) zaskarżonego wyroku w ten sposób, że po słowach „Skarbu Państwa” każdorazowo dopisuje zwrot „– Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej”;***
- 2. zmienia punkt IV (czwarty), V (piąty) i VI (szósty) zaskarżonego wyroku w części w ten sposób, że oddala żądanie każdej z powódek o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w kwotach po 4600 (cztery tysiące sześćset) złotych;***
- 3. oddala apelację w pozostałym zakresie;***
- 4. zasądza od Skarbu Państwa – Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej na rzecz M. M., A. J., H. R. kwoty po 1800 (jeden tysiąc osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.***

Sygn. akt IA Ca 132/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 26 maja 2011 r. M. M., A. J. i H. R. wniosły o zasądzenie od Skarbu Państwa reprezentowanego przez Wojewodę (...) kwot po 410000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za utratę przez poprzedniczkę prawną powódek części nieruchomości przy ul. (...) w W., objętej skutkami dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. W.. Powódki podnosiły, że pierwsza decyzja odmowna z dnia 29 czerwca 1965 r., wydana przez Prezydium Rady Narodowej m. W., została unieważniona decyzją Ministra Infrastruktury z dnia 27 maja 2008 r., jednakże decyzją Prezydenta m. W. z 4

listopada 2011 r. nie został uwzględniony wniosek o przyznanie własności czasowej z art. 7 dekretu, część wskazanej nieruchomości, stanowiąca działkę nr (...) o powierzchni 410 m⁽²⁾, została bowiem oddana w użytkowanie wieczyste na rzecz osób trzecich. Jako podstawę prawną roszczenia powódki wskazywały 160 k.p.a. i podniosły, że wartość odszkodowania odpowiada trzeciej części spadku po Z. G., w spadku po której powódki nabyły dochodzone roszczenia. W toku sprawy, pod wpływem opinii biegłego sądowego, powódki ograniczyły roszczenia i wносиły o zasądzenie na swoją rzecz kwot po 348910 zł, w pozostałym natomiast zakresie cofnęły pozew ze zrzeczeniem się dalszej części roszczeń zgłoszonych w pozwie.

Pozwany wnosił o oddalenie powództwa z powodu jego bezzasadności, twierdził bowiem, że gdyby przy wydawaniu negatywnej dla powódek decyzji dekretowej z dnia 29 czerwca 1965 r., prawidłowo został zastosowany art. 7 ust. 2 dekretu, wniosek poprzedniczki prawnej powódek zostałyby oddalony z powodu niezgodności sposobu korzystania z części nieruchomości wskazanej w pozwie z planem zabudowy, z decyzji nadzorczej Ministra Infrastruktury z dnia 27 maja 2008 r. wynikało bowiem, że wskazane kryterium nie zostało zbadane w negatywnej decyzji dekretowej z dnia 29 czerwca 1965 r. Pozwany twierdził, że gdyby wniosek został prawidłowo rozpoznany, nie zostałyby uwzględnione, pozbawienie poprzedniczki prawnej powódek uprawnienia z art. 7 ust. 1 dekretu nie mogłoby tym samym zostać uznane za bezprawne.

Wyrokiem z dnia 29 września 2012 r. Sąd Okręgowy zasądził od Skarbu Państwa – Wojewody (...) na rzecz każdej z powódek po 304771,83 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 września 2012 r. do dnia zapłaty, umorzył postępowanie co do dalszej kwoty 183270 zł, oddalił powództwo w pozostałym zakresie, zasądził ponadto od pozwanego na rzecz M. M. kwotę 17974,49 zł, na rzecz A. J. kwotę 28474,49 zł i na rzecz M. R. kwotę 12974,49 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, nakazał także zwrócić każdej z powódek po 742,51 zł tytułem nadpłaconej części wynagrodzenia biegłej.

Na podstawie dokumentów oraz opinii biegłej, Sąd Okręgowy ustalił, że nieruchomość położona przy ul. (...) w W., o powierzchni 1020 m⁽²⁾, zabudowana wieloizbowym, jednopiętrowym budynkiem, w okresie przedwojennym należała do Z. G., została objęta skutkami dekretu z dnia 26 października 1945 r. o własności i użytkowaniu gruntów na obszarze m. W., z dniem 21 listopada 1945 r. przeszła na własność stołecznej gminy, zaś wniosek właścicielki z dnia 13 czerwca 1946 r., w zakresie dotyczącym niezabudowanej części tej nieruchomości o powierzchni 410 m⁽²⁾, został rozpoznany negatywnie decyzją Prezydium Rady Narodowej m. W. z dnia 29 czerwca 1965 r., utrzymaną w mocy decyzją Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 9 sierpnia 1965 r. Sąd Okręgowy ustalił, że nieważność wskazanych została stwierdzona decyzją Ministra Infrastruktury z dnia 27 maja 2008 r., z uzasadnienia której wynika, że odmowa uwzględnienia wniosku dawnej właścicielki o przyznanie własności czasowej w odniesieniu do obecnej działki nr (...), nie została oparta na ustaleniu, iż sposób korzystania ze wskazanej części nieruchomości nie dawał się pogodzić ani z „Ogólnym planem zabudowania m. W. (...), zatwierdzonym w dniu 11 sierpnia 1931 r., ani też z „Ogólnym Planem m. W. (...), zatwierdzonym w dniu 29 czerwca 1965, jednakże nieopublikowanym, tego rodzaju ocena nie została bowiem w ogóle przeprowadzona w decyzji dekretowej z dnia 29 czerwca 1965 r. Sąd Okręgowy ustalił ponadto, że decyzją z dnia 4 listopada 2011 r., Prezydent m. W. odmówił ustanowienia na rzecz powódek użytkowania wieczystego działki nr (...) o powierzchni 410 m⁽²⁾ ze względu na wcześniejsze jej oddanie w użytkowanie wieczyste na rzecz osób trzecich, ustalone bowiem zostało, że na podstawie decyzji z dnia 12 sierpnia 1965 r., takie prawo zostało ustanowione na rzecz H. i Z. L. na okres 99 lat. Sąd Okręgowy ustalił, na podstawie postanowienia spadkowego, że każda z powódek nabyła trzecią część spadku po Z. G.. Rynkowa wartość działki nr (...) została natomiast ustalona przez Sąd Okręgowy na kwotę 1046730 zł na podstawie opinii biegłej sądowej, która nie była kwestionowana przez strony.

Oceniając znaczenie ustalonych okoliczności, Sąd Okręgowy wskazał, powołując się na uchwałę pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2011 r., III CZP 112/11, że art. 160 k.p.a. stanowi podstawę prawną roszczeń dochodzonych w tej sprawie, uznał ponadto, iż zebrany w tej sprawie materiał wykazał zasadność powództwa w przeważającej jego części, została bowiem wykazana, decyzją nadzorcą Ministra Infrastruktury z dnia 27 maja 2008 r., bezprawność wydania decyzji dekretowej z dnia 29 czerwca 1965 r. i decyzji Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 9 sierpnia 1965 r., zostało ponadto udowodnione, że poprzedniczka prawna powódek odnosiła szkodę wywołaną

niewuwzględnieniem wniosku o przyznanie własności czasowej oraz że strata wywołana negatywną decyzją dekretową nie została wyrównana, na rzecz powódek nie zostało bowiem ostatecznie ustanowione praw użytkownika wieczystego działki nr (...), która w dalszym ciągu pozostaje w użytkowaniu wieczystym, ustanowionym na podstawie decyzji z dnia 12 sierpnia 1965 r. Sąd Okręgowy nie podzielił zarzutu pozwanego, jakoby wniosek złożony zgodnie z art. 7 ust. 1 dekretu nie zostałby uwzględniony, gdyby zbadana została zgodność przeznaczenia działki nr (...) ze sposobem korzystania z niej przez poprzedniczkę prawną powódek, wskazał bowiem, że w planie zabudowy z 1931 r. grunt należący do Z. G. był przeznaczony pod zabudowę luźną lub grupową o dwóch kondygnacjach, zaś planie zabudowy W. z 1961 r., który nie wszedł w życie, nie został bowiem opublikowany, wskazana działka została przeznaczona pod zabudowę jednorodzinna, mogła więc zostać wykorzystana na oba podane sposoby przez poprzedniczkę prawną powódek, zwłaszcza że na podstawie decyzji z dnia 12 sierpnia 1965 r., wydanej zaledwie trzy miesiące po wydaniu niekorzystnej dla powódek decyzji dekretowej z dnia 29 czerwca 1965 r., została oddana w użytkowanie wieczyste na rzecz H. i Z. L., którzy wzniesli na tej nieruchomości jednorodzinny budynek, nie korzystali więc z działki nr (...) w sposób odbiegający od dawnej właścicielki. Nie było przeszkód, jak wskazał Sąd Okręgowy, aby własności czasowa, obecnie użytkowanie wieczyste, zostało ustanowione na rzecz Z. G. w wyniku uwzględnienia wniosku z art. 7 ust. 1 dekretu, który nie został załatwiony pozytywnie decyzją Prezydenta m. W. z dnia 4 listopada 2011 r. tylko dlatego, że działka nr (...) została oddana w użytkowanie wieczyste na rzecz osób trzecich. Sąd Okręgowy nie miał więc wątpliwości, że zachodził związek przyczynowy pomiędzy wydaniem nieważnej decyzji dekretowej z dnia 29 czerwca 1965 r. a doznaniem szkody przez powódki, której wartość została określona w opinii biegłej sądowej. Na jej podstawie Sąd Okręgowy zasądził na rzecz każdej z powódek po 348910 zł tytułem odszkodowania z art. 160 § 1 k.p.c. wraz z ustawowymi odsetkami od daty wyroku do dnia zapłaty, na podstawie art. 203 § 1 w zw. z art. 355 k.p.c. umorzył postępowanie w zakresie, w którym żądania pozwu zostały cofnięte ze zrzeczeniem się dalszej części roszczenia przez każdą z powódek, i wskazał, że w pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu. O kosztach procesu Sąd Okręgowy orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy, na rzecz każdej z powódek reprezentowanych przez jednego pełnomocnika zasądził po 7200 zł tytułem najniższej stawki wynagrodzenia, którego wysokość określił na podstawie § 6 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych i ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł pozwany. Zaskarżając ten wyrok w części uwzględniającej powództwo i orzekającej o kosztach procesu, czyli w zakresie pkt I oraz pkt IV – VI, pozwany zarzucił Sądowi Okręgowemu naruszenie art. 361 § 1 k.c. w zw. z art. 160 § 1 i 2 k.p.a. i art. 7 ust. 2 dekretu z dnia 26 października 1946 r. o własności i użytkowaniu wieczystym gruntów na obszarze m. W. przez nieuzasadnione uznanie, że istnieje związek przyczynowy pomiędzy decyzją dekretową z dnia 29 czerwca 1965 r. a szkodą doznaną przez powódki, wadliwe przyjęcie, że sposób korzystania z działki nr (...) przez poprzedniczkę prawną powódek można było pogodzić z planami zabudowym W. oraz że gdyby taka ocena została przeprowadzona, wniosek o przyznanie własności czasowej zostałby rozpoznany pozytywnie dla poprzedniej właścicielki. Apelacja została ponadto oparta na zarzucie naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 160 § 1 i 2 k.p.a. w zw. z art. 361 § 2 k.c. oraz art. 7 ust. 2 i ust. 4 powołanego dekretu przez nieuzasadnione pominięcie uprawnienia powódek do otrzymania nieruchomości zamiennej. Następny zarzut apelacji dotyczył naruszenia art. 67 § 2 k.c. przez zaniechania wskazania przez Sąd Okręgowy jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa, z działalnością której jest związane dochodzone roszczenie, zaś ostatni zarzut dotyczył naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. przez zasądzenie na rzecz każdej z powódek wynagrodzenia za udział wspólnego pełnomocnika w kwotach po 7200 zł. Na podstawie podanych zarzutów, pozwany wnosił o zmianę zaskarżonej części wyroku Sądu Okręgowego przez oddalenie powództwa i obciążenie powódek kosztami procesu za obie instancje, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja była uzasadniona w niewielkim zakresie, dotyczący kosztów zastępstwa procesowego związanego z udziałem wspólnego pełnomocnika zawodowego, ustanowionego przez każdą z powódek w sprawie wywołanej jednym pozwem, który zapoczątkował jedno postępowanie co do istoty sprawy. Zasadnie pozwany podniósł, że w takim wypadku,

przy uwzględnieniu wyniku sprawy, który uzasadniał zastosowanie zasady z art. 98 w zw. z art. 100 in fine k.p.c. na niekorzyść pozwanego, zasądzeniu na rzecz powódek podlegała jedna stawka wynagrodzenia należnego wspólnemu pełnomocnikowi, zwłaszcza że stopień skomplikowania sprawy i związany z tym nakład pracy pełnomocnika powódek nie uzasadniał obciążenia pozwanego większą kwotą niż podstawowa stawka przewidziana w § 6 pkt 7 rozporządzenia powołanego w apelacji, którą należało podzielić w równych częściach pomiędzy każdą z powódek, w takim samym bowiem stopniu każde z roszczeń zgłoszonych w pozwie zostało objęte wyrokiem uwzględniającym powództwo. Uwzględnienie apelacji we wskazanej części uzasadniało więc zmianę punktów IV, V i VI zaskarżonego wyroku przez oddalenie żądania każdej z powódek o zasądzenie kosztów zastępstwa prawnego w kwocach po 4600 zł, o czym na podstawie powołanych przepisów, Sąd Apelacyjny orzekł w punkcie 2 wydanego wyroku.

W pozostałym zakresie apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie, żaden z zawartych w niej zarzutów nie zasługiwał bowiem na uwzględnienie, wyrok Sądu Okręgowego został wydany na podstawie trafnych ustaleń faktycznych, które nie zostały zakwestionowane w apelacji i w całości zostały przyjęte za podstawę rozstrzygnięcia o jej zasadności, przede wszystkim natomiast zostały poddane prawidłowej ocenie prawnej, w ramach której nie został naruszony żaden z przepisów prawa materialnego wskazanych w apelacji. Prawidłowo Sąd Okręgowy przede wszystkim wskazał i omówił przesłanki odszkodowawczej odpowiedzialności Skarbu Państwa z art. 160 k.p.a., za zastosowaniem którego w rozpoznawanej sprawie przemawiała czasowa lokalizacja zdarzenia, które w pozwie zostało podane za źródło szkody doznanej przez powódkę, jak również uchwała pełnego składu Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2011 r., III CZP 112/11, do której trafnie odwołał się Sąd Okręgowy, zasadnie przede wszystkim wskazując, że szkoda doznana przez poprzedniczkę prawną powódek została spowodowana przez wydanie decyzji dekretowej z dnia 29 czerwca 1965 wydanej przez Prezydium Rady Narodowej m. W., utrzymanej w mocy decyzją wydaną przez Ministra Gospodarki Komunalnej z dnia 9 sierpnia 1965 r., których nieważność została stwierdzona decyzją nadzorczą wydaną przez Ministra Infrastruktury z dnia 27 maja 2008 r. Zadanie Sąd Okręgowy uznał więc, że wykazane zostało zdarzenie będące źródłem szkody doznanej przez poprzednią właścicielkę, jak również bezprawność działania organów, za których odpowiedzialność odszkodowawczą ponosi Skarb Państwa, stosownie do art. 160 § k.p.a. Dodać należy, że w sytuacji, gdy poprzedniczka prawną powódek utraciła własność nieruchomości niezabudowanej, szkoda wywołana nieważną decyzją dekretową z dnia 29 czerwca 1965 r., miała charakter szkody rzeczywistej w znaczeniu przyjętych w art. 361 § 1 k.c. (damnum emergens), polegała bowiem na pozbawieniu Z. G. szczególnej wartości majątkowej uregulowanej w art. 7 dekretu, zasadnie określanej jako ekspektatywa prawa własności czasowej odpowiadającego treści aktualnego prawa użytkowania wieczystego (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2011 r., I CKN 6/03, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 czerwca 2013 r., I CSK 637/12 oraz postanowienie Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 lipca 2013 r., IA Ca 197/13), ewentualnie uznawanej za autonomiczne prawo majątkowe odpowiadające cywilnoprawnemu obowiązкови Państwa, określonymu art. 7 ust. 2 dekretu (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 sierpnia 2009 r., I CSK 26/09, jak również w uchwale z dnia 21 marca 2003 r., III CZP 6/03; tak też Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 15 czerwca 2000 r., I SA 1036/99 oraz w uchwale z dnia 14 października 1996 r., OPK 19/96). W sytuacji, gdy samo wydanie nieważnej decyzji odmawiającej uwzględnienia wniosku poprzedniej właścicielki, złożonego na podstawie art. 7 ust. 1 dekretu, spowodowało pozbawienie uprawnionej wskazanej prawa majątkowego, które nie zostało zastąpione prawem własności czasowej do niezabudowanej działki nr (...) o treści odpowiadającej obecnemu użytkowaniu wieczystemu, nie może ulegać wątpliwości istnienie związku przyczynowego pomiędzy wskazanymi zdarzeniami, w którym wydanie tej decyzji stanowiło jedyną przyczynę skutku polegającego na uszczupleniu majątku poprzedniczki prawnej powódek (por. uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 lipca 2013 r., IA Ca 197/13). Odmienne stanowisko pozwanego nie zasługiwało na uwzględnienie, zostało bowiem oparte nie tylko na bezzasadnym twierdzeniu, że wniosek złożony przez Z. G. zostałby załatwiony negatywnie, gdyby w decyzji dekretowej z dnia 29 czerwca 1965 r. został porównany sposób korzystania z działki nr (...) z planem zabudowy m. W. z roku 1931 r. albo też z nieopublikowanym planem z 1961 r., ale też na nieuzasadnionym odwołaniu się do przesłanki związku przyczynowego. W pierwszej kolejności należy wskazać, że prawna ocena związku przyczynowego w jego ścisłym znaczeniu może obejmować wyłącznie okoliczności zaistniałe przed wystąpieniem danego skutku, nie może natomiast dotyczyć wyłącznie potencjalnych elementów, które nie wystąpiły w rzeczywistości, nie mogły więc stanowić przyczyny określonego skutku. W istocie rzeczy, główny argument obrony podjętej przez pozwanego odnosił się do tzw. przyczyny rezerwowej, nazywanej legalnym

zachowaniem alternatywnym, która nie podważa związku przyczynowego pomiędzy bezprawnym wydaniem decyzji administracyjnej, której nieważność została stwierdzona późniejszą decyzją nadzorczą, może mieć natomiast wpływ na odpowiedzialność strony zobowiązanej do naprawienia szkody albo na ustalenie wysokości odszkodowania, jak Sąd Najwyższy wskazał w uzasadnieniu wyroku składu siedmiu sędziów z dnia 22 stycznia 2013 r., I CSK 404/11, w którym odniósł się negatywnie do zasadności powoływania się przez Skarb Państwa do tej koncepcji w odniesieniu do stanów faktycznych związanych z zastosowaniem art. 160 k.p.a. w związku ze szkodą spowodowaną nieważną decyzją dekretową, wydaną z naruszeniem art. 7 ust. 2 dekretu. Na tle okoliczności rozpoznawanej sprawy odwoływanie się to wskazanej koncepcji nie jest uzasadnione także dlatego, że w gruncie rzeczy pozwany nie powoływał się na potencjalne, ale osobne zdarzenie, które mogłoby podważać zasadność odpowiedzialności Skarbu Państwa z art. 160 k.p.a., wskazywał bowiem, w sposób potencjalny, na możliwość odmiennego uzasadnienia tej samej decyzji dekretowej z dnia 29 czerwca 1965 r., twierdził w każdym razie, że gdyby zostały merytorycznie zbadane przesłanki z art. 7 ust. 2 dekretu, wniosek złożony przez przewodniczkę prawną powódek zostałby załatwiony negatywnie, prawidłowe uzasadnienie wydanej decyzji wyłączałoby natomiast możliwość przypisania pozwanej bezprawności działania, które było jedyną przyczyną szkody doznanej przez Z. G.. Z takim poglądem nie można się zgodzić z dalszych powodów, których uwzględnienie wykazywało bezzasadność zarzutów zawartych w apelacji.

Przeciwko stanowisku strony pozwanej przemawiały względy formalne oraz prawidłowe ustalenia Sądu Okręgowego. Nie można było zasadnie odwoływać się do potencjalnego uzasadnienia decyzji z dnia 29 czerwca 1965 r., mającego świadczyć o rzekomej trafności zawartego w nim rozstrzygnięcia, w sytuacji, gdy we właściwym trybie nadzorczym, decyzją Ministra Infrastruktury z dnia 27 maja 2008 r., stwierdzona została nieważność wskazanej decyzji dekretowej. Ocena prawidłowości zastosowania art. 7 ust. 2 dekretu należała do wyłącznej kompetencji organów administracyjnych, w ramach działalności których nie zostało stwierdzone, choćby w uzasadnieniu powołanej decyzji nadzorczej albo decyzji Prezydenta m. W. z dnia 4 listopada 2011 r., odmawiającej uwzględnienia wniosku przedwojennej właścicielki, złożonego na podstawie art. 7 ust. 1 dekretu, która została wydana w związku z zachodzącą koniecznością ponownego rozpoznania tego wniosku, stanowiącą konsekwencję uprzedniego wydania nieważnej decyzji, aby sposób korzystania przez przewodniczkę prawną powódek nie był możliwy do pogodzenia z planem zabudowy m. W. z 1931 r., a nawet z planem z 1961 r., który nie został opublikowany, nie mógł więc stanowić podstawy do negatywnego załatwienia wniosku złożonego na podstawie art. 7 ust. 1 dekretu (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 8 września 2011 r., I SA/Wa 1200/11). Zakres kognicji sądów orzekających o zasadności powództw wniesionych na podstawie art. 160 k.p.a. nie obejmuje bowiem oceny prawidłowości zastosowania przez właściwy organ art. 7 ust. 2 dekretu, tego rodzaju uprawnienia zostały bowiem objęte wyłączną kompetencją organów administracyjnych. W wyroku z dnia 19 maja 2011 r., I CSK 202/11, Sąd Najwyższy uznał, że „ sąd powszechny nie jest władny samodzielnie badać, czy odmowa przyznania własności czasowej była uzasadniona planem zabudowy (...), związany jest natomiast decyzją wydaną przez właściwy organ administracyjny, także przy ponownym rozpoznawaniu wniosku z art. 7 ust. 1 dekretu (tak również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 23 września 2009 r., I CSK 96/09). W rozpoznawanej sprawie Sąd Okręgowy miał więc obowiązek uwzględnić okoliczność związaną ze stwierdzeniem nieważności decyzji dekretowej z dnia 29 czerwca 1965 r., będącej źródłem szkody doznanej przez przewodniczkę powódek, nie miał natomiast kompetencji przypisanej właściwym organom administracyjnym, nie mógł więc samodzielnie uznać, że sposób korzystania przez Z. G. z działki nr (...) nie odpowiadał planom zabudowy oraz że z tej przyczyny wniosek poprzedniej właścicielki z dnia 13 czerwca 1946 r. nie podlegałby uwzględnieniu.

Przeciwko zasadności apelacji przemawia okoliczność, że gdyby ocena prawidłowości zastosowania art. 7 ust. 2 dekretu należała do kompetencji Sądu Okręgowego, za zasadnością powództwa przemawiałyby okoliczności sprawy związane z prawidłowym ustaleniem sposobu, w jaki przedwojenna właścicielka korzystała z działki nr (...) w stosunku do planów zabudowy m. W. z 1931 r. oraz, ewentualnie, z roku 1961 r. Istotnego znaczenia dla sprawy, jak zasadnie przyjął Sąd Okręgowy, nie miała okoliczność zabudowania części działki przy ul. (...), budynkiem wielorodzinnym, negatywna decyzja dekretowa z dnia 29 czerwca 1965 r. dotyczyła bowiem pozostałej części działki należącej do Z. G., która nie była zabudowana, przewodniczka prawną powódek mogła więc wznieść na niej zarówno osobny budynek o dwóch kondygnacjach, stosownie do planu zabudowy z 1931 r., mogła też zabudować działkę nr (...) domem

jednorodzinym, którym został zniesiony przez H. i Z. L. na podstawie decyzji z dnia 12 sierpnia 1965 r., w wykonaniu której sporna nieruchomości została oddana w użytkowanie wieczyste, które zostało ustanowione na rzecz innych osób niż poprzednia jej właścicielka. W żadnym z powołanych planów działka nr (...) nie została przeznaczona pod drogę publiczną (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 12 marca 2012 r., I SA/Wa 1762/11), na siedzibę organu administracji państwowej (por. wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z dnia 6 listopada 2012 r., I SA/Wa 816/12) albo też na inny cel publiczny, nie było więc przeszkód do uwzględnienia wniosku, z którym poprzedniczka prawna powódek wystąpiła na podstawie art. 7 ust. 1 dekretu w sytuacji, gdy cywilnoprawnym obowiązkiem organów Państwa, jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 sierpnia 2009 r., I CSK 26/09 oraz w uchwale z dnia 21 marca 2003 r., III CZP 6/03, było jego uwzględnienie i ustanowienie na rzecz poprzedniej właścicielki prawa własności czasowej, zbliżonego do prawa użytkowania wieczystego. Negatywne rozpoznanie tego wniosku był przyczyną uszczuplenia majątku Z. G. i podstawą faktyczną roszczeń powódek, które zasługiwały na uwzględnienie, wszystkie przesłanki z art. 160 § 1 k.p.a. zostały bowiem wykazane w tej sprawie. Odmienny pogląd pozwanego nie zasługiwał na uwzględnienie.

Na uwzględnienie nie zasługiwał zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 160 § 1 k.p.a. w zw. z art. 7 ust. 4 dekretu przez pominięcie możliwości uzyskania przez powódki nieruchomości zamiennej, pogląd pozwanego nie zyskał bowiem aprobaty w orzecznictwie, przede wszystkim jednak nie została w nim uwzględniona okoliczność doznania szkody przez poprzedniczkę prawną powódek, spowodowanej nieważną decyzją dekretową z dnia 29 czerwca 1965 r., która mogłaby zostać zniwelowana zgodnie z zasadą *compensatio lucri cum damno* przez przyznanie powódkom nieruchomości zamiennej (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 lipca 2013 r., IA Ca 197/13), jednakże z akt sprawy jednoznacznie wynika, że powódki nie otrzymały nieruchomości zamiennej oraz że nie toczy się jakiegokolwiek postępowanie, w wyniku którego mogłyby otrzymać inną nieruchomość o zbliżonej wartości, zwłaszcza że art. 7 ust. 4 dekretu stanowi podstawę przyznania nieruchomości zamiennej na rzecz tych osób uprawnionych, w stosunku do których wnioski z ust. 7 ust. 1 dekretu nie zostały uwzględnione zgodnie z ust. 2 tego przepisu, nie uzasadnia natomiast przyznania takiej nieruchomości, jeżeli wskazany wniosek został załatwiony negatywnie w wyniku naruszenia tego przepisu, które zostało potwierdzone w postępowaniu nadzorczym decyzją stwierdzającą nieważność decyzji wydanej z naruszeniem przepisów dekretu warszawskiego.

Za bezzasadny został ponadto uznany zarzut naruszenia art. 67 § 2 k.p.c., ponieważ w rozpoznawanej czynności procesowej za Skarb Państwa prawidłowo podejmowała Prokuratura Generalna Skarbu Państwa. Uchybienie po stronie Sądu Okręgowego było drobniejsze, polegało na oczywistej niedokładności, która pojawiła się w treści zaskarżonego wyroku i polegała na pominięciu wskazania organu jednostki organizacyjnej, z działalnością której związane jest roszczenie dochodzone w tej sprawie. Uchybienie tego rodzaju podlegało więc sprostowaniu na podstawie art. 350 § 2 k.p.c., o czym Sąd Apelacyjny orzekł w punkcie pierwszym wydanego wyroku. W pozostałym zakresie apelacja strony pozwanej podlegała oddaleniu, zaś wynik sprawy uzasadniał zasądzenie na rzecz każdej z powódek po 1800 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego, obejmujących wynagrodzenie wspólnego pełnomocnika powódek w wysokości odpowiadającej stawce minimalnej obowiązującej przez Sąd Apelacyjny, która została podzielona między powódki w częściach równych, stosownie do art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. oraz przy zastosowaniu § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów i art. 386 § 1 k.p.c., w zakresie natomiast, w którym apelacja została oddalona – na podstawie art. 385 k.c., Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.